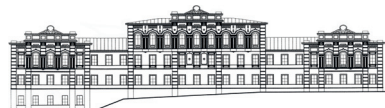

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ
ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХДАК

КУЛЬТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО XXI СТОЛІТТЯ

**Матеріали міжнародної наукової
конференції молодих учених**

16–17 квітня 2026 р.

У 2 частинах

Частина 2

Харків, ХДАК, 2026

УДК [008+316.77] (063)
К90

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 8 від 27.03.2026 р.)

Відповідальний за випуск:
О. С. Василенко

Редакційна колегія:

Соляник А., д-р пед. наук, проф., проректор з наукової роботи ХДАК, голова оргкомітету;
Василенко О., аспірант, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (НТСА ХДАК);
Мачулін Л., канд. філос. наук, ст. викл., зав. редакційно-видавничого відділу ХДАК;
Авершина А., аспірант ХДАК;
Александрова М., канд. філософ. наук, доц. ХДАК;
Астахова В., студ. ХДАК;
Афенченко Г., канд. соц. наук, доц. ХДАК;
Бірьова О., канд. іст. наук, доц. ХДАК;
Борисова А., канд. психол. наук, доц., нач. відділу міжн. зв'язків ХДАК;
Булах Т., д-р наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК;
Воскобойнікова Ю., д-р мистецтвозн., доц., зав. каф. хорового диригування та академічного співу ХДАК;
Гіголаєва-Юрченко В., канд. мистецтвозн., доц. ХДАК;
Дерев'яно І., ст. викл. ХДАК;
Коновалова І., д-р мистецтвозн., проф., зав. каф. теорії та історії музики ХДАК;
Коржик Н., канд. наук із соц. комунікацій, доц., декан факультету культурології та соціальних комунікацій ХДАК;
Курдупова О., ст. викл. ХДАК;
Лисенкова В., д-р філос. наук, доц., зав. каф. мистецтвознавства ХДАК;
Мостова І., канд. мистецтвозн., доц., декан факультету хореографічного мистецтва ХДАК;
Попова-Коряк К., канд. юрид. наук, ст. викл. ХДАК;
Рибалко С., д-р мистецтвозн., проф. ХДАК;
Фесенко І., канд. філол. наук, доц. ХДАК;
Шелестова А., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК.

К 90 Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук.
конф. молодих учених, 16–17 квітня 2026 р. У 2 ч. Ч. 2 / За ред. А. Соляник та ін.
Харків : ХДАК, 2026. 340 с.

УДК [008+316.77] (063)

В. Шкрядо, Б. Водяний

**НАВЧАННЯ ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ
В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ**

V. Shkriado, B. Vodianyі

**TEACHING MUSICAL INSTRUMENT PERFORMANCE
IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING
OF THE FUTURE CHOREOGRAPHY TEACHER: INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS**

Сучасні трансформаційні процеси у сфері мистецької освіти зумовлюють переосмислення змісту професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії як фахівця інтегративного типу, здатного до комплексного художньо-педагогічного мислення. В умовах посилення компетентнісної парадигми особливої актуальності набуває проблема формування інструментальної компетентності майбутніх хореографів, яка традиційно розглядалася як допоміжна складова їх фахової підготовки, однак у сучасному освітньому контексті постає як важливий чинник професійної самодостатності педагога. Специфіка діяльності вчителя хореографії передбачає не лише володіння технікою танцю та методикою його викладання, а й глибоке розуміння музично-ритмічної природи руху, вміння аналізувати музичний матеріал, добирати та адаптувати його до потреб хореографічної постановки, створювати елементарний музичний супровід. У цьому контексті навчання гри на музичному інструменті (передусім фортепіано, баян, акордеон) виступає не лише засобом розвитку музичного слуху чи ритмічного чуття, а й механізмом інтеграції музично-теоретичних знань із фаховими хореографічними дисциплінами. Дослідження проблеми інструментальної підготовки майбутнього вчителя хореографії крізь призму міждисциплінарних зв'язків дозволяє розглядати її не як ізольований освітній компонент, а як системоутворювальний чинник професійної підготовки, що забезпечує єдність музичного, рухового та педагогічного мислення.

Інструментальна підготовка майбутнього вчителя хореографії в сучасній системі мистецько-педагогічної освіти постає як складний інтегративний феномен, що поєднує музично-виконавський, аналітичний, творчо-імпровізаційний та педагогічний компоненти. Її теоретичне осмислення потребує виходу за межі традиційного розуміння навчання гри на музичному інструменті як формування суто технічних виконавських умінь і навичок. У структурі професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії інструментальна компетентність може бути визначена як здатність до усвідомленого музичного супроводу хореографічної діяльності, що включає володіння основами гри на інструменті, вміння аналізувати музичний матеріал, здійснювати його адаптацію відповідно до навчально-методичних завдань. Така компетентність має функціонально зумовлений характер, що визначається специфікою професійної діяльності педагога-хореографа.

Методологічною основою інструментальної підготовки є компетентнісний, міждисциплінарний та діяльнісний підходи.

Компетентнісний підхід орієнтує освітній процес на формування цілісної системи професійно значущих умінь, знань і ціннісних установок. У цьому контексті навчання гри на музичному інструменті має бути спрямоване не стільки на досягнення академічно-концертного рівня виконання, скільки на формування прикладних умінь: читання з листа, гармонізації простих мелодій, створення

варіативного ритмічного супроводу, оперативної зміни темпу й характеру музики відповідно до завдань хореографічного заняття.

Не менш важливим є міждисциплінарний підхід, що передбачає інтеграцію змісту інструментального навчання з дисциплінами музично-теоретичного та фахового хореографічного циклів. У цьому вимірі інструментальна підготовка виконує функцію смислового «містка» між музикою як художнім феноменом і танцем як пластичною формою її втілення. Усвідомлення структурно-ритмічної організації музичного твору, його фактурних, динамічних і тембрових особливостей створює підґрунтя для формування професійного хореографічного мислення.

Діяльнісний підхід зумовлює спрямування навчання на активну практичну взаємодію студента з музичним матеріалом. Інструментальна гра розглядається як форма художньо-пізнавальної діяльності, у процесі якої відбувається синтез слухового, моторного й інтелектуального досвіду. Відповідно, важливою умовою ефективності підготовки є включення студентів у практику створення музично-хореографічних етюдів, підбору акомпанементу до вправ класичного, народно-сценічного чи сучасного танцю, моделювання фрагментів занять із використанням власного інструментального супроводу.

У світі зазначених підходів інструментальна підготовка майбутнього вчителя хореографії має розглядатися як системоутворювальний компонент професійної освіти, що забезпечує інтеграцію музичного та пластичного мислення.

Теоретичне підґрунтя інтеграції музики й руху знаходимо в європейських педагогічних концепціях ХХ століття. Зокрема, система ритмічного виховання (Еміль Жак-Далькроз); система елементарного музикування (Карл Орф); педагогічні ідеї цілісного мистецького розвитку особистості (Василь Сухомлинський). Отже, теоретико-методологічні основи інструментальної підготовки майбутнього вчителя хореографії визначають її як багатомірний педагогічний процес, спрямований на формування інтегративної фахової компетентності, що поєднує музичну, рухову та педагогічну складові професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки в професійній підготовці майбутніх учителів хореографії виступають не лише дидактичним принципом організації навчального процесу, а й необхідною умовою формування цілісного художнього мислення. Навчання гри на музичному інструменті в цьому контексті набуває інтегративного характеру, забезпечуючи функціональну єдність музично-теоретичної, виконавської, хореографічної та педагогічної складових фахової освіти.

Інструментальна підготовка органічно пов'язана з дисциплінами музично-теоретичного циклу — сольфеджіо, теорією музики, гармонією, аналізом музичних форм. Засвоєння понять метроритмічної організації, ладотональної системи, фактури, музичної форми набуває прикладного змісту саме в процесі гри на інструменті. Якщо в теоретичному курсі ці категорії опановуються на рівні понять і схем, то інструментальне виконання забезпечує їх слухове, моторне й емоційне переживання. Особливе значення для майбутнього хореографа має формування ритмічної компетентності. Усвідомлення закономірностей метроритмічної структури, акцентуації, синкопування, зміни розміру безпосередньо впливає на якість побудови танцювальних композицій.

Важливою ланкою міждисциплінарної інтеграції є аналіз музичних творів, які використовуються в хореографічній практиці. Звернення до зразків інструментальної музики різних жанрів дозволяє простежити взаємозв'язок

музичної драматургії та пластичної виразності. У процесі виконання студент опановує принципи фразування, динамічного розвитку, агогіки, що надалі трансформуються у відповідні хореографічні рішення.

Найбільш вагомими є міждисциплінарні зв'язки інструментальної підготовки з хореографічними дисциплінами: «Мистецтво балетмейстера», «Класичний танець та методика його навчання», «Народно-сценічний танець», «Сучасний танець» тощо. У цьому випадку інструмент є засобом професійного моделювання майбутньої педагогічної діяльності. Під час роботи над хореографічними етюдами студент має можливість самостійно підбирати музичний матеріал, коригувати темп, структуру, повторність фраз відповідно до логіки танцювальної композиції.

Отже, міждисциплінарні зв'язки в процесі навчання гри на музичному інструменті забезпечують інтеграцію музично-теоретичних знань, хореографічної практики та педагогічної діяльності. Такий підхід сприяє формуванню цілісної системи професійних умінь, у якій інструментальна підготовка є дієвим механізмом синтезу музичного й пластичного мистецтва у структурі підготовки майбутнього вчителя хореографії.

К. Мовчан, Б. Водяний

ТЕМП, АГОГІКА І ДИНАМІКА ЯК ЧИННИКИ ДРАМАТУРГІЇ ТАНЦЮВАЛЬНОГО НОМЕРА

К. Movchan, B. Vodiany

TEMPO, AGOGICS, AND DYNAMICS AS FACTORS OF DRAMATURGY IN A DANCE PERFORMANCE

У сучасній хореографічній практиці посилюється увага до часових і динамічних характеристик сценічної дії. Танцювальний номер дедалі більше розглядається не лише як послідовність рухів, а і як цілісний процес розгортання художнього часу, у якому зміни темпу, агогічні відхилення та динамічні контрасти формують драматургічну напругу. За умов ускладнення композиційних рішень і зростання вимог до виразності постановки хореограф має свідомо керувати цими параметрами, адже саме вони визначають ритм сприйняття, емоційний розвиток і логіку кульмінацій.

Актуальність теми зумовлена потребою переосмислення темпу, агогіки та динаміки не лише як суто музичних категорій, а і як активних чинників драматургії танцювального номеру. Їхній розгляд у ширшому — сценічному — контексті дозволяє виявити механізми формування художньої цілісності постановки та поглибити розуміння взаємодії музики й руху.

У міждисциплінарному аспекті темп постає як показник організації сценічного часу. Він визначає швидкість розгортання рухового матеріалу, характер пластики, ступінь напруженості дії та структурну логіку композиції. Темп у хореографії — це не лише відповідність музичному метру, а й спосіб моделювання внутрішнього ритму сценічного процесу.

Агогіка, що в музикознавстві трактується як незначні темпові відхилення задля виразності, у хореографії набуває значення засобу психологізації руху. Уповільнення, прискорення, паузи створюють ефект очікування, загострюють емоційний стан, підкреслюють кульмінаційні моменти. Через агогічні нюанси пластика набуває гнучкості, а сценічна дія — внутрішньої варіативності.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ:

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

І. Ткаченко

МІЖ СПОРТОМ І МИСТЕЦТВОМ: ВИРАЖАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ В СУЧАСНОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ ТВОРІ

I. Tkachenko

BETWEEN SPORT AND ART: THE EXPRESSIVE POSSIBILITIES OF AESTHETIC GYMNASTICS IN CONTEMPORARY CHOREOGRAPHIC WORKS.....

3

Є. Боковикова

СПЕЦИФІКА ПОСТАНОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХОРЕОГРАФА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО МИСТЕЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Y. Bokovykova

SPECIFICITY OF THE CHOREOGRAPHER'S PERFORMING ACTIVITY IN AN INCLUSIVE ARTISTIC ENVIRONMENT.....

4

М. Богатирьова, Л. Маркевич

КРИТЕРІЙ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTI ХУДОЖНОЇ ЦІЛІСНОСТІ В ТАНЦІ

M. Bohatyrova, L. Markevych

CRITERIA AND INDICATORS OF THE LEVEL OF ARTISTIC INTEGRITY IN DANCE.....

6

К. Куртєва

ЕСТЕТИКА ІНКЛЮЗІЇ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ ХХІ СТОЛІТТЯ

K. Kurtieva

THE AESTHETICS OF INCLUSION IN XXI CENTURY CHOREOGRAPHIC ART .....

9

А. Яремій, Л. Маркевич

ХОРЕОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЯК ПРОСТІР ПСИХОЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

A. Yaremii, L. Markevych

CHOREOGRAPHIC ACTIVITY

AS A SPACE FOR PSYCHO-EMOTIONAL DEVELOPMENT OF PERSONALITY .....

11

О. Стоколоса, Л. Маркевич

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

В ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВАХ

O. Stokolosa, L. Markevych

GENDER ASPECTS OF COMMUNICATIVE CULTURE IN CHOREOGRAPHIC COLLECTIVES .....

13

Р. Вихлюк, Л. Маркевич

ПРОЕКТНО-ФЕСТИВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ: ФОРМАТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ

R. Vykliuk, L. Markevych

PROJECT AND FESTIVAL ACTIVITY IN CHOREOGRAPHIC ART AS AN ENVIRONMENT

FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT: TRANSFORMATION FORMATS .....

15

А. Шелепа, Б. Водяний

АНАЛІЗ МУЗИЧНОГО ТВОРУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПОСТАНОВЧОЇ

ДІЯЛЬНОСТІ ХОРЕОГРАФА

A. Shelepa, B. Vodiany

ANALYSIS OF A MUSICAL WORK AS A PREREQUISITE

FOR THE PROFESSIONAL STAGING ACTIVITY OF A CHOREOGRAPHER.....

18

О. Довгань, В. Водяна

РОЛЬ СЦЕНІЧНОЇ ДІЇ ТА МІЗАНСЦЕНИ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ ПОСТАНОВЦІ

O. Dovgan, V. Vodiana

THE ROLE OF STAGE ACTION AND MISE-EN-SCÈNE IN A CHOREOGRAPHIC PERFORMANCE .....

20

В. Шкрядо, Б. Водяний

НАВЧАННЯ ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ

ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ:

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

V. Shkriado, B. Vodiany

TEACHING MUSICAL INSTRUMENT PERFORMANCE IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING

OF THE FUTURE CHOREOGRAPHY TEACHER: INTERDISCIPLINARY CONNECTIONS.....

22